

[Haudelsministeren.]

Til yderligere orientering kan det oplyses, at dr. Stephen Salter ved University of Edinburgh forudser, at der vil gå 15 år, før anlæg kan begynde at producere elektricitet, alt under forudsætning af, at de tekniske problemer kan løses på en sådan måde, at denne form for energiproduktion vil vise sig at være økonomisk forsvarlig. I denne forbindelse bemærkes, at den britiske energiminister har udtalt, at bølgeenergi ikke ventes at kunne konkurrere med kernekraft, men at den dog er værd at undersøge nærmere, da den i givet fald vil være velegnet for britiske forhold.

Ved foreløbige laboratorieforsøg i regelmæssige bølger har man fået en udnyttelse på indtil 90 pct. af bølgeenergien. I uregelmæssige bølger vil udnyttelsen blive noget ringere, og i et samlet anlæg vil virkningsgraden under alle omstændigheder blive mindre end 50 pct. af bølgeenergien.

For en målestation i Nordatlanten har man i årsgennemsnit målt en bølgeeffekt på 77 kW pr. m front, når man medregner bølger fra alle retninger. Målinger nærmere kysten viser væsentlig mindre effekt.

Den årlige middeleffekt ved den danske vestkyst kendes ikke, men det kan anses for givet, at der er tale om mindre end 20 kW/m, hvilket ville give en udnyttelsesmulighed på mindre end 10 kW/m.

For at opbygge en kapacitet på f.eks. 1.000 mW skulle man således anbringe bølgedrevne generatorer langs mere end 100 km af vestkysten. Medens en tilsvarende effekt opbygget i et kernekraftanlæg ville kræve en kapitaludgift på 2.500 kr. pr. installeret kW, eller i alt 2,5 mia kr., må det antages, at kapitaludgiften til bølgedrevne generatorer, der udsættes for enorme kræfter under storm, bliver flere gange så stor som for kernekraftværker, hvortil kommer driftsudgifter, som det i dag er umuligt at skønne over.

Det forskningsarbejde, der således foregår i UK, ser jeg ikke nogen grund til at man skulle duplikere fra dansk side, men det vil være rigtigt at følge den videre udvikling i dette arbejde.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om by- og landzoner. (Ophævelse af byudviklingsudvalg).

(Lovforslag nr. 11. Fremsat 3/10 74).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ejler Koeh (S):

Socialdemokratiet kan godkende principet i det fremsatte forslag om ændring af lov om by- og landzoner, der ophæver byudviklingsudvalgene og overfører deres beføjelser til amtsrådene.

Byudviklingsudvalgene opstod i sin tid som et lapperi på en uhensigtsmæssig kommunal inddeling, og med de ændringer af den kommunale inddeling, som er gennemført i de senere år, er en af de væsentligste forudsætninger for byudviklingsudvalgenes eksistens bortfaldet. Deres bortfald har da også været bebudet ved flere lejligheder her i folketinget.

Allerede da by- og landzonenloven blev gennemført i 1969, forudsatte man, at udvalgene kun skulle bestå i en overgangsperiode. I det forslag til lands- og regionplanlov, som er vedtaget for kort tid siden, siges det i bemærkningerne endnu mere præcist, at byudviklingsplanlægningen ved særlige byudviklingsudvalg kan bortfalde, når der foreligger godkendte regionplaner. Jeg vil gerne understrege det sidste, jeg sagde her, at der altså udtrykkeligt stod, at udvalgene kunne bortfalde, når der foreligger godkendte regionplaner, og det gør der jo rent faktisk ikke i dag. Jeg vil derfor gerne understrege, at forslaget er et brud med de hidtidige overvejelser om tidsterminerne i planlovsreformens gennemførelse. Vi er ikke desto mindre fortsat enige i, at byudviklingsudvalgene kan falde væk som et led i den planlovsreform, vi er ved at realisere. Men vi skal ikke lægge skjul på, at vi ikke er helt trygge ved den fremgangsmåde, ministeren har valgt her.

Ophævelsen må nødvendigvis ses i en større sammenhæng og i sammenhæng med det forslag til en kommuneplanlægningslov, som vi skal behandle igen senere i denne samling.

Som vi allerede ved første behandling af dette forslag gav udtryk for, er vi tilhæn-

[Ejler Koch.]

gere af decentraliseringstanken, der betyder, at godkendelsen af de kommunale planer skal lægges ud til amtsrådene. Men vi nærer betænkeligheder ved at gennemføre en sådan decentralisering, før man fra statslig side har styr på udviklingen gennem godkendte regionplaner. Derfor er vi bange for, at hvis ikke vi sikrer os, at tingene ikke kommer til at flyde i en overgangsperiode, så forskertser vi noget af det, der har været sigtet med i planlovsreformen.

På samme måde her. Vi er tilhængere af det princip, der er fastlagt i lovforslaget, men vi må sikre os en statslig indflydelse, indtil de godkendte regionplaner foreligger. Det, det jo helt konkret drejer sig om, er, at man sikrer sig statsligt styr på det såkaldte landzonebånd. Derfor må dette forslag drøftes i sammenhæng med den godkendelsesprocedure, vi skal fastlægge i kommuneplanlægningsloven, og kan vi allerede her få tilsagn om, at vi under alle omstændigheder bevarer en statslig godkendelse af ændringer i landzonebåndet, inden vi har de godkendte regionplaner, ja, så kan forslaget formentlig nok få en let gang. Hvis vi ikke kan få et helt klart tilsagn om, at vi bevarer det statslige styr på landzonebåndet, indtil vi har regionplanerne, så må vi nok se forslaget i en større sammenhæng.

Så vil jeg for øvrigt godt spørge, hvorfor forslaget egentlig har sådan en hast, medmindre det er et ønske om at gennemføre en af disse besparelser, vi har set så mange af i den senere tid, nemlig at vælte en række udgifter over på kommunerne, i dette tilfælde amtskommunerne. Det fremgår jo også af ministerens fremsættelse, at der senere skal fremsættes lovforslag om yderligere konsekvensændringer i by- og landzonenloven, og dér er mit spørgsmål: hvorfor kan vi egentlig ikke tage det hele i sammenhæng og alle de ændringer, som er nødvendige? Men det får vi lejlighed til at drøfte senere hen.

Så oplyser ministeren, at forslaget har været drøftet med de kommunale organisationer, og de gengivne reaktioner fra disse to organisationer overrasker mig ikke. Men jeg vil da egentlig godt have uddybet, hvad det betyder, at Amtsrådsforeningen i store træk har givet tilslutning. Jeg troede egentlig, men jeg har ikke undersøgt sagen, at Amts-

rådsforeningen var helt enig i princippet, og at Kommunernes Landsforening nærer betænkeligheder ved at gennemføre lovforslaget nu.

Som sagt er vi enige i det princip, der er nedfældet i dette lovforslag, men vi ønsker at se det i en større sammenhæng, og det synes jeg vi må drøfte nærmere i udvalget. Vores hovedsigte med denne drøftelse må være, at vi sikrer os et statsligt styr på det såkaldte landzonebånd, også inden der foreligger godkendte regionplaner.

Hans Bjerregaard (FP):

Hensigten med det lovforslag, vi i dag har til første behandling, er ifølge de ledsagende bemærkninger at forenkle administrationen af by- og landzonenloven. Det er jo i nøje overensstemmelse med fremskridtspartiets ønsker om den offentlige administrations forenkling. Men vi havde dog gerne set, at den endelige afgørelse skulle træffes i miljøministeriet i direkte samråd med primærkommunerne. Vi vil gerne drøfte dette nærmere i udvalget.

Jeg håber også, at vi i udvalget kan nå frem til en ændring i bestemmelserne i lovens §§ 6-8, hvorefter en landbrugsejendoms anvendelse jo er stærkt begrænset. Byudviklingsudvalgene har hidtil med hård hånd administreret disse bestemmelser, og vi er desværre nået derhen, hvor det i dag næsten er nødvendigt for en landmand at indhente byudviklingsudvalgets tilladelse til at sætte et hegn op i sin mark.

Men vi vil se velvilligt på det lovforslag, der foreligger, og håber, at det kun er første skridt på vejen til at få by- og landzonenloven til at virke.

Ivar Hansen (V):

Jeg vil gerne sige, at forslaget jo alene tager sigte på en ophævelse af byudviklingsudvalgene og de konsekvensændringer, som er en følge heraf, og derfor skal jeg alene i mit indlæg holde mig til nogle bemærkninger omkring byudviklingsudvalgene, som jo blev etableret allerede i 1949 med hjemmel i loven om regulering af bymæssige bebyggelser.

Da by- og landzonenloven i 1969 blev gennemført, fandt man, at opretholdelse af byudviklingsudvalgene var af værdi i en overgangsperiode som værende en koordine-

[Ivar Hansen.]

rende faktor for den fælleskommunale planlægning af byudvikling, indtil kommunalreformen og en reform af planlægningslovgivningen i det hele taget blev gennemført. I dag er det således, at der er 39 byudviklingsudvalg, hvoraf 11 kun omfatter en enkelt kommune. Man vil heraf se, at byudviklingsudvalgenes betydning som fælleskommunalkoordinator som følge af kommunalreformen i 1970 er blevet mindre.

Det blev også under behandlingen af lands- og regionplanlovene i 1973 præciseret, at zonelovsadministrationen og byudviklingsplanlægningen skulle sammenkædes med og indgå i den kommende regionplanlovgivning. Med igangsætningen af regionplanlovgivningen pr. 1. april 1974 er det fastlagt, at amtsrådene, og i hovedstaden hovedstadsrådet, har ansvaret for i samarbejde med kommunerne at frembringe regionplanerne. Vi er derfor i venstre godt tilfreds med, at miljøministeren fremsætter dette lovforslag nu, som vi anser for at være et led i den igangværende planlovsreform, og som også har til formål at forenkle den offentlige administration.

Jeg vil gerne tilføje, at jeg er bekendt med, at Kommunernes Landsforening har givet udtryk for det synspunkt, at der ikke sker nogen administrativ forenkling ved overførelse af byudviklingsudvalgenes opgaver til amtsrådet med hensyn til landzonekompetencen, idet, som det bliver hævdet, sagerne fortsat skal forelægges 2 instanser, nemlig amtsrådet og vedkommende kommunalbestyrelse. Jeg mener, der heroverfor er at sige, at det i sig selv er en forenkling, at landzonekompetencen samles hos amtsrådet som regional myndighed i stedet for nu at være delt mellem byudviklingsudvalg og amtsråd.

I oktober 1973 kom en rapport fra en arbejdsgruppe under boligministeriet, som omhandler mulighederne for at bekæmpe dobbeltadministration, og i denne rapport giver repræsentanter for Kommunernes Landsforening udtryk for, at en væsentlig administrativ forenkling ville kunne opnås, dersom kompetencen til at meddele tilladelser i landzoner helt overføres til kommunerne. Dette skulle ifølge kommunernes landsforening ikke betyde en afsvækkelse af de principper, der ligger til grund for zoneopde-

lingen. Jeg vil gerne sige, at det er synspunkter, vi i venstre i princippet er enige i, men vi mener, at forslag herom bør afvente den fulde gennemførelse af regionplanlægningen. Indtil da finder vi det naturligt, ikke mindst af koordinationshensyn, at amtsrådene overtager byudviklingsudvalgenes hidtidige funktioner.

Jeg vil gerne til sidst understrege bemærkningerne om, at byudviklingsudvalgenes driftsudgifter afholdes af staten. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget siges det også, at en ophævelse vil betyde en besparelse for staten næste år på godt og vel 3 mill. kr. Det fremgår endvidere, at det for amtsrådene og hovedstadsrådet vil medføre forøgede udgifter, som dog ikke vil blive så store som statens besparelse, for det første fordi byudviklingsplanerne som plantype helt afskaffes og erstattes af regionplaner, som jo alligevel skal udarbejdes, og for det andet fordi amtsrådene i forvejen har en bygge- og zoneadministration. Jeg vil dog alligevel opfordre ministeren til at være opmærksom på, at netop den personalemæssige og administrative del af sagen vitterligt forløber som skønnet, da vi jo før er blevet ubehageligt overrasket netop på disse områder, når der er foretaget lovændringer.

Jeg skal til slut så blot tilføje, at vi fra venstres side er indstillet på en hurtig behandling og derefter vedtagelse af lovforslaget.

Ingomar Petersen (RV):

Lovforslaget om en ændring af by- og landzonenloven, således at byudviklingsudvalgene ophæves, kan kun hilses med glæde og tilfredshed i det radikale venstre.

Byudviklingsudvalgene virker allerede i dag som en hund i et spil kegler i hele planlægningsproceduren. Som tidligere formand for et amtsråds tekniske udvalg og samtidig medlem af 2 byudviklingsudvalg inden for amtsråds kredsen har jeg haft problemerne tæt inde på livet. Det har været vanskeligt at gennemføre en ensartet sagsbehandling både tidsmæssigt og beslutningsmæssigt over for borgerne ved de 2 forskellige beslutningsorganer. De færreste byudviklingsudvalg har haft samme tekniske bistand som amtsrådenes tekniske udvalg til inden for en rimelig tid at færdigbehandle sagerne, og det har været til stor irritation for de borge-

[Ingomar Petersen.]

re, der kom ind i maskineriet. Mange sager, der forudsætter en zonelovstilladelse, skulle også behandles af amtsrådenes tekniske udvalg i henhold til byggelov, vejlove, råstof- eller miljøbeskyttelseslovgivningen, så det er ikke underligt, at sagsbehandlingen kunne tage lang tid. En forenkling af den offentlige administration og en effektiv og hurtig sagsbehandling står i allerhøjeste grad på det radikale venstres ønskeseddel.

Det har i den forløbne periode været meget vanskeligt for den enkelte borger at finde ud af, om en sag skulle fremsendes til byudviklingsudvalget eller til amtsrådet. Det vil blive en stor lettelse, at der fremtidig kun er én zonemyndighed. Da borgeren trods denne foreslåede forenkling af administrationen stadig ikke kan udnytte en zone-tilladelse, før fredningsplanudvalget også har givet grønt lys, vil jeg komme med den personlige bemærkning, at det egentlig ville være hensigtsmæssigt, om også fredningsplanudvalgene fik en nærmere tilknytning til amtsrådenes tekniske forvaltninger fra samme tidspunkt, den 1. april 1975, så man vitterlig kunne sige til befolkningen, at nu har vi samlet sagerne ét sted. Nu har vi virkelig fået samlet alt under én hat. Nu behøver I ikke mere at fare forvildede rundt for at finde ud af, hvor jeres sag egentlig befinder sig. Nu er der ét sted, som har jeres sag. Der er ét sted, som har ansvaret for, at sagen ikke trækker i langdrag, ét sted, hvor I kan få besked på, hvornår en tilladelse eller et afslag kan forventes, så I har en rimelig mulighed for at disponere både på det tekniske og på det økonomiske plan. En ophævelse af byudviklingsudvalgene vil betyde en statsbesparelse for 1975-76 på i hvert tilfælde mindst 3,2 mill. kr., men samtidig også en mindre besparelse for amter og kommuner i vederlag til de folkevalgte medlemmer af udvalgene. At det samtidig vil betyde en besparelse for den enkelte ansøger ved, at hans eventuelle byggesag bliver behandlet hurtigere, så en påbegyndelse af et byggeri kan fremmes i disse inflationstider, er heller ikke uden væsentlig betydning.

Med den store erfaring, amternes tekniske forvaltninger har fået ved sagsbehandlingen i forbindelse med zoneloven, er det mit indtryk, at man de fleste steder vil kunne over-

tage byudviklingsudvalgenes arbejde uden væsentlige personaleforøgelser.

Ophævelsen af bestemmelserne om, at inddragelse af arealer i byudviklingsområder som byzone skal ske på grundlag af det anslåede behov for en 12 års periode, og at kommunalbestyrelserne i byudviklingsområder skal sørge for byggemodnet jord til en 5-årig periode, er yderst fornuftig. Det kan ikke være rimeligt at skulle anvende kommunernes økonomiske midler på et tidspunkt, hvor der måske ikke er behov derfor. Ved ophævelse af disse bestemmelser vil der blive større mulighed for at få den fysiske og økonomiske planlægning til at følges ad.

Med disse bemærkninger kan vi fra det radikale venstres side love en positiv og forhåbentlig hurtig udvalgsbehandling.

Hans Tøft (KF):

Der er vist ingen tvivl om, at vore hjemlige planlægningslove alt for længe har været præget af talrige overlapninger af forskellige myndigheders kompetence med deraf følgende dobbelt og tredobbelt administration. Vi er derfor tilfreds med dette lovforslag om ophævelse af byudviklingsudvalgene og overførsel af kompetencen til amtsrådene. Vi ser det også som en imødekommelse af de ønsker, vi gentagne gange har fremsat her i folketinget, om en klar ansvarsfordeling, der samtidig er i overensstemmelse med kommunalreformens idé om større beføjelser til de lokale myndigheder.

Med amtsrådene som den eneste zonelovsmyndighed vil der i fremtiden ske en forenkling, der betyder besparelser såvel økonomisk som personalemæssigt.

Hr. Ivar Hansen var i sin tale inde på en glæde over, at der blev sparet 3 mill. kr., når man ophævede byudviklingsudvalgene. Jeg synes, der er grund til at tilføje, at miljøministeren kun vil spare 90 pct. af de udgifter, der hidtil er anvendt af byudviklingsudvalgene og af planlægningsudvalget for Køge Bugt-området, der påtænkes ophævet i et senere lovforslag. Vi vil under udvalgsarbejdet bede ministeren nærmere uddybe nødvendigheden af, at der på denne måde overflyttes yderligere arbejdskraft til miljøministeriet, som det er foreslået af ministeren. Vi vil ikke acceptere, hvis der på denne måde sker en sprængning af de personalelofter,

[Hans Toff.]

som regeringen selv har lagt, ved på en indirekte måde nu at overføre yderligere arbejdskraft.

Vi er opmærksomme på, at der ikke er tale om lovregulering af, hvor mange ansatte der skal være, i dette tilfælde hvor mange der skal overflyttes, men vi går ud fra, at når ministeren selv rejser spørgsmålet i sine bemærkninger, så er der tale om et spørgsmål, som bl. a. folketingsudvalget skal tage stilling til. Derfor må ministeren være forberedt på nærmere at uddybe nødvendigheden af, at miljøministeriet på denne baggrund med byudviklingsudvalgenes ophævelse og med planlægningsudvalget for Køge Bugt-området ophævelse skal have mere arbejdskraft. Vi ser dette lovforslag som det første i denne folketingssamling hen mod en forenkling, der kan betyde en billigere administration.

Folketinget skal senere drøfte det store lovforslag om den kommunale detailplanlægning, og hvad angår de mindre forslag til forenkling går jeg også ud fra, at vi kan forvente et forslag fra regeringen om ophævelse af fredningsplanudvalgene, så deres kompetence kan overføres til amtsrådene på samme måde, som det nu sker med byudviklingsudvalgenes. Jeg gør opmærksom på — også den socialdemokratiske ordfører opmærksom på — at også dette har der tidligere været bred enighed om i folketinget, og når man nu gerne vil citere fra bemærkningerne til den nuværende lov om regionplanlægning, så synes jeg også, der er grund til måske at bringe citater frem. Jeg ved ikke, om den socialdemokratiske ordfører har i erindring, hvad der står i betænkningen til regionplanloven, hvor alle var enige om, at fredningsplanudvalgenes opgaver skulle overføres til amtsrådene.

På samme måde kunne også administrationen af by- og landzoneloven nævnes. Spørgsmålet er, om ikke den praksis, der har dannet sig i de forskellige amter, har været for restriktiv og for uensartet over for de enkelte borgere. Vi ønsker en drøftelse heraf, selv om det ikke måtte ske i forbindelse med dette lovforslags behandling. By- og landzoneloven skal sikre, at bebyggelse ikke sker i strid med befolkningens rekreative interesser, og at det ikke sker i strid

med bevarelsen af landskabelige værdier. Men dette skal ikke betyde, at enhver udvikling i landsbysamfundene kvæles, hvilket vil ske, hvis man hindrer enhver form for bebyggelse. En mindre restriktiv fortolkning af by- og landzoneloven må kunne gennemføres, uden at landsbysamfundene dermed risikerer at blive forvandlet til parcelhuskvarterer i stil med storbyernes parcelhuskvarterer eller udsat for et overhåntagende erhvervsbyggeri. Det må være en kendsgerning, at landsbysamfundene ikke kan leve af idyl alene.

Hr. Ejler Koch rejste det spørgsmål, hvorfor det nu har sådan en hast med dette lovforslag. Jeg vil gerne indledningsvis sige, at vi da gerne vil drøfte de problemer, som hr. Ejler Koch rejste, og som jeg forstår specielt er rejst på baggrund af de store kommuners problemer, måske endda Århus kommunes problemer, i forbindelse med byudviklingsudvalgenes ophævelse. Når det har en hast også for det konservative folkeparti, hvis det er gennemførligt, så er det, fordi der ligger en besparelse. Det spurgte hr. Ejler Koch om, og det er et af vore motiver til at gå ind i det, men også fordi der kan ske en forenkling.

Hr. Ingomar Petersen var i sit indlæg inde på, at der også kan ske en forenkling for borgerne, og det synspunkt deler jeg fuldstændig. Jeg har fået tilsendt en tilfældig skrivelse fra et byudviklingsudvalg. Denne skrivelse bliver først underskrevet af stiftamtmanden selv og går så i kopi til byrådet, til kommunens bygningsafdeling, videre til fredningsplanudvalget, hvor stiftamtmanden også er formand, videre til ligningsdirektoratet, videre til amtets teniske sekretariat, videre til de to parcelhuskøbere og derefter til landinspektøren.

Jeg siger dette for også at rejse spørgsmålet over for ministeren. Én ting er jo, at man nedlægger byudviklingsudvalgene og overfører deres kompetence til amtsrådene, men hvis det er således, at amtsrådet indgår i en lignende bureaukratisk opbygning, således at der ikke sker en forenkling alligevel, så vil jeg gerne spørge ministeren: har man tanke om, hvordan man kan forenkle også den interne amtslige administration, således at man ikke skal spørge alle disse organer, selv efter at de bliver overført til amterne?

Jes Schmidt (CD):

Det foreliggende lovforslag har udløst en del betænkelighed i Kommunernes Landsforening. Den har jeg absolut forståelse for, i hvert fald hvad angår de kommuner, som i lang tid har haft byudviklingsudvalg, der har lavet et endda meget stort og meget fornuftigt arbejde i fornuftigt samarbejde med deres nabokommuner. Gennem byudviklingsudvalg har borgmestrene og deres teknikere faktisk haft en meget god mulighed for at få indflydelse på planlægningen i deres område. Men efter min mening kan denne forståelse for en del kommuner dog ikke række så vidt, at man ser bort fra nødvendigheden af at give alle kommuner samme status.

At det bliver amterne, der kommer til at administrere lands- og regionplanlovene, kan man hilse med tilfredshed, idet man derved får mulighed for at sikre en fornuftig udvikling i en hel landsdel. I den forbindelse kan jeg give tilslutning til, hvad hr. Ingomar Petersen udtalte med hensyn til frendningsplanudvalget, som absolut burde knyttes nærmere til amtet, når man altså vil opnå det, som blev aftalt som en forenkling for borgerne.

Dette lovforslag ser i hvert fald ud til at give chancer for, at man kommer denne forenkling for borgerne nærmere, og på den baggrund kan centrum-demokraternes gruppe, som jeg repræsenterer i denne sag, i princippet anbefale forslaget og understøtte de tendenser, som har været fremme.

Henning Philipsen (SF):

Vi forstår for så vidt ministerens hensigt med dette forslag, men jeg må måske tilføje, vi er altså nogle stykker, som erindrer ministerens, må jeg godt have lov til at sige næsten lidenskabelige understregning af nærdemokratiet i forbindelse med valgkampen, som venstre førte forud for valget i december, såvel som ministerens senere omtale af nærdemokratiet i ministerens forstand. Det er, ligesom dette forslag ikke rigtig harmonerer med ministerens indstilling til nærde-

mokratiet. Når jeg siger det, er det bestemt ikke ment som en kritik af ministeren.

Det er sandsynligt efter min opfattelse, at der vil ske en forenkling, men det er efter min opfattelse ikke nødvendigvis således, at der samtidig vil være tale om mindre administration. Dette sidste understreges efter min mening af Kommunernes Landsforenings bemærkninger til forslaget.

Vor indvending går ud på — selv om vi naturligvis vil se fordomsfrit på forslaget — at overførelsen til amterne af disse opgaver betyder en yderligere cementering af amterne såvel som amtsrådene. Jeg må måske føje til, at efter min opfattelse er amterne den del af den offentlige forvaltning, som nok har den allerstørste afstand til befolkningen. Sådan er det i hvert fald for nærværende.

Det er derfor, jeg synes, forslaget ikke rigtigt harmonerer med ministerens ønske om det nære demokrati. Vi synes, der i stedet for burde ske en slankning af amterne, simpelt hen med henblik på på et givet tidspunkt at få amterne afskaffet. De er efter min mening et unødvendigt led i den offentlige forvaltning.

Med disse bemærkninger — og det er de eneste, jeg vil gøre — skal jeg sige, at vi naturligvis vil se på forslaget i udvalget. Vi er ikke ubetinget tilhængere af det, vi er heller ikke helt afvisende, men vi vil gerne se på, hvad dette kan udvikle sig til.

Arne Bjerregaard (KrF):

Fra kristeligt folkepartis side kan jeg kun sige, at vi ser med velvilje på lovforslaget, som ophæver byudviklingsudvalgene. Det er simpelt hen en forudsætning for, at vi kan videreføre planlovsreformen.

I sidste samling behandlede vi et forslag fra et parti her i tinget om, at land- og byzonenloven skulle ophæves, og vi fremhævede da, at vi i denne samling ville fremsætte forslag om en ændring af land- og byzonenloven, så den ikke blev så restriktiv, som den fungerer i visse amter i øjeblikket. Vi fik sådan set fra miljøministeren lovet, at det kunne

[Arne Bjerregaard.]

indarbejdes i de løbende forslag til planlovsreformen her i år. Jeg tør ikke sige, om det skal indarbejdes her, hvor vi berører land- og byzonenloven, eller ved andre lovændringer, men vi håber, miljøministeren vil tilgode det løfte, som blev givet i forrige samling. Hvis ikke det sker, bliver vi jo nødt til at fremsætte selvstændigt forslag om en ændring af land- og byzonenloven.

I øvrigt vil vi se på det forslag, som ligger her, med megen velvilje.

Flygaard (DR):

Retsforbundet har forstået det foreliggende lovforslag således, at det søger tilvejebragt en forenkling, og at man også med det foreliggende lovforslag opnår besparelser. Dette er retsforbundets folketingsgruppe selvfølgelig positivt indstillet på at medvirke til.

Hensigten med zonenlovene har vel bl.a. været, at der til enhver tid udlægges tilstrækkeligt store områder til bymæssig bebyggelse. Dette mål har det måske hidtil knebet en lille smule med at nå her og dér. Man kan måske håbe på, at nedlæggelsen af byudviklingsudvalgene bedre kan sikre tilstedeværelse af tilstrækkelig byggejord, måske også med faldende jordpriser til følge.

Jeg vil gerne i tilslutning til det, som ordføreren for socialistisk folkeparti, hr. Henning Philipsen, var inde på, rejse det spørgsmål, om man ikke kunne gøre amtsrådene slankere, om man ikke kunne lave forenklingen ved at skyde amtsrådene ud eller noget mere i baggrunden og så give byudviklingsudvalgene en mere central placering ud fra synspunktet om nærdemokrati eller det nære samfund.

Med disse bemærkninger vil jeg da gerne tilsige princippet i lovforslaget velvillig behandling.

Miljøministeren (Holger Hansen):

Jeg synes, det var en meget pudsigt bemærkning, hr. Henning Philipsen lancerede, og som nu følges op af hr. Flygaard, udtrykket „at slanke amtsrådene“. Jeg vil gerne sige for mit vedkommende, at jeg tror, den kommunalreform, vi fik for ganske få år siden, har fastlagt vores kommunale mønster i store træk meget langt fremover. Jeg

tror, vi i vores forsøg på at forenkle administrationen skal indstille os på, at sådan er det. Det er i hvert fald min indstilling, og det er på den baggrund, lovforslagene på disse områder nu fremsættes. Vi har nu fastlagt en kommunal struktur, som består af kommuner og amter; jeg tror, at denne struktur vil vare meget langt fremover, og jeg vil bestræbe mig på at indrette lovgivningen, så denne struktur kan komme til at arbejde så effektivt som muligt.

Må jeg sige til hr. Arne Bjerregaard, at jeg kan naturligvis ikke vide, hvilke tanker kristeligt folkeparti har om land- og byzonenlovens administration, men det kan vi jo drøfte i udvalget eller på anden måde. Hr. Hans Toft var inde på nogle bemærkninger om det samme. Jeg forstod, at de gik på, at man mente, administrationen fortsat var for restriktiv. Jeg mener nu, der er sket ganske meget på det sidste. Jeg tror ikke, man fra kommunernes side har den opfattelse, at vi i miljøministeriet er meget restriktive for så vidt angår udlæg af byzone i kommunerne, og det er for mig det væsentligste.

Jeg anser reglerne om tilladelser efter §§ 6-8, altså tilladelse til byggeri i landzone, for at være undtagelsesbestemmelser, og det bør de også være. Jeg mener altså ikke, vi skal forsøge at administrere land- og byzonenloven lempeligere ved i almindelighed at lempe på denne linje, men det er jo noget, vi kan drøfte, når vi kommer i gang med diskussionen omkring kommuneplanloven. Dér hører drøftelsen retteligen hjemme. Jeg er naturligvis åben for en drøftelse af de tanker, som kristeligt folkeparti og det konservative folkeparti har på disse områder.

Jeg vil gerne sige til hr. Jes Schmidt, at jeg synes da også, at byudviklingsudvalgene har gjort en god indsats i årene, der er gået. Når forslaget kommer nu — det er også mit svar til hr. Ejler Koch, som spurgte: „hvorfor denne hast?“ — ja, så er det ganske enkelt, fordi vi har nået det trin i vores rationalisering af dette område, som betinger, at nu har byudviklingsudvalgene opfyldt deres opgave og må efter mit skøn afskaffes pr. 1. april, fordi der i kommunerne er et regionplanarbejde i gang i samvirke med amterne. Min egentlige begrundelse for at fremsætte dette lovforslag er ikke så meget at samle 3,2 mill. kroner op, men denne, at nu skal der ske dette planlægningsarbejde, og dér ville

[Miljøministeren.]

jeg nok føle, at byudviklingsudvalgene ville komme til at spille en mærkelig rolle. Hr. Ingomar Petersen brugte udtrykket „som en hund i et spil kegler“; det er hans, men jeg forstår godt tankegangen.

Derfor mener jeg, at dette forslag har hast, og hvis vi skal vedtage det i dette høje ting med ikrafttræden til 1. april, så anmoder jeg om, at vi får en hurtig behandling, fordi det altid er fornuftigt at klare tingene af så betids, at kommuner og amter er klar på det i god tid og kan indrette sig derefter.

Jeg har altså ikke ment det forsvarligt, når jeg havde den opfattelse, at der her ligger en væsentlig forenkling, at vente med at fremsætte dette, til en genfremsættelse af kommuneplanforslaget bliver en realitet, som medlemmerne ved, omkring nytår eller måske først efter nytår, det tør jeg ikke sige, det kommer jo an på, hvor hurtigt vi kan samle de ting op, der kommer ind. I så fald ville det være for silde med en ikrafttræden 1. april. Derfor er forslaget kommet, ikke for at granske efter besparelser. Som hr. Ejler Koch vil vide, har folketingets partier og regeringen tilkendegivet, at lovforslag skulle ledsages af en økonomisk vurdering af deres administration, og den er naturligvis fulgt med. Jeg skal da ikke skjule, at 3 mill. kr. også er penge i en sparetid, og de er naturligvis ikke uvelkomne, men de er ikke begrundelsen for dette lovforslag. Begrundelsen ligger i den situation, jeg har beskrevet.

Jeg vil godt sige til hr. Hans Bjerregaard, som også var inde på tilladelserne efter §§ 6-8 — det samme var hr. Ivar Hansen — at det også er min agt, at vi engang skal nå dertil, at det bliver kommunerne, som bliver den myndighed, der giver tilladelse, men jeg må mene, at den situation opnår vi først, når vi har en regionplanlægning på benene, når vi altså har en godkendt regionplan. Før den tid mener jeg ikke det er gørligt. Derfor kan vi ikke tage dette med i denne omgang.

Må jeg sige til hr. Ejler Koch, som opholdt sig ved spørgsmålet om overgangen fra landzone til byzone, at der som følge af dette forslag ikke opstår nogen problemer, idet den overgang fra landzone til byzone, som kommunerne måtte ønske, vil ske efter de samme retningslinjer som hidtil, nemlig

ved bygningsvedtægt eller ved godkendelse af byplaner, der skal finde sted i miljøministeriet. Der er altså ikke noget problem.

Med hensyn til tiden efter ikrafttrædelsen af en eventuel kommuneplanlov, såfremt den vedtages i den form, hvori den fremsættes eller noget i den stil, kan vi jo diskutere administrationen, og det er jeg da rede til, at vi tager hul på allerede under behandlingen af dette lovforslag. Som jeg har givet udtryk for, har regeringen ikke bundet sig til at fremsætte lovforslaget om kommuneplanlægning uændret. Hele tankegangen har jo netop været at samle tingene op. Men vi vil gerne drøfte det specielle punkt, hvor jeg forstod at hr. Ejler Koch følte sig usikker over for fremtiden, ikke i den første tid, men efter kommuneplanlovforslagets ikrafttræden. Det kan vi gå i gang med, når udvalgsbehandlingen nu skal finde sted efter denne første behandling.

Jeg vil i øvrigt gerne takke, så vidt jeg kan se, alle ordførerne på nær to for den venlige tilslutning til forslaget og håbe, at vi først og fremmest af hensyn til kommunerne kan afklare disse ting og få dette forslag vedtaget inden jul, så man ude omkring kan have den fornødne tid til at indrette sig derpå.

Ejler Koch (S):

Jeg vil gerne starte med at takke ministeren for den klare afvisning, der kom af, at landzonebåndet skulle lempes gennem dispensationer i henhold til §§ 6-9 i loven. Jeg tror, det er meget centralt, at vi holder fast ved, at dette er dispensationer fra et landzonebånd, og de skal, som ministeren sagde, administreres restriktivt. Skal der ske ændringer, skal det ske ved ændringerne i landzonebåndet.

Ministeren siger, at når lovforslaget kommer nu, er det fordi tidspunktet er inde. Ja men da vi diskuterede lands- og regionplanlov i foråret 1973, da var tidspunktet inde til at ophæve byudviklingsudvalgene, „når de godkendte regionplaner foreligger“. Der foreligger ikke én eneste godkendt regionplan her i landet. Derfor må der altså være sket et eller andet, som gør, at tidspunktet er blevet forrykket.

Med de løfter, ministeren gav om overgangsperioden og om, at vi får en vis drøf-

[Ejler Koch.]

telse af, hvad der skal ske med kommuneplanlægningsloven, er jeg tilbøjelig til at tro, at vi kan finde en eller anden vej frem.

Blot en bemærkning til hr. Hans Toft, som fandt anledning til at drøfte fredningsplanudvalg. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det drøftede vi jo i foråret. Der var stort set enighed i folketinget om, at de skulle bevares, og derfor står der også i åbningstalen, at der kommer et forslag med bevarelse af fredningsplanudvalgene. Vi kan heller ikke diskutere fredningsplanudvalg, før vi har de godkendte regionplaner. Det er det, der bliver det centrale i hele planlægningen.

Ingomar Petersen (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Ejler Koch, at det, vi drøfter med hensyn til fredningsplanudvalgene, er efter min mening ikke spørgsmålet om at ophæve dem. Det er spørgsmålet om af hensyn til borgerne at få et bedre samarbejde mellem fredningsplanudvalgene, specielt deres sekretariater, og amtsrådene. Jeg vil da gerne spørge ministeren, om ikke ministeren ville overveje at ændre, ikke deres status, men formandskabet i fredningsplanudvalgene, således at det blev amtsborgmesteren, som blev formand i stedet for amtmanden, således at sekretariaterne i fredningsplanudvalgene kunne ligge under den amtskommunale forvaltning. På den måde ville man i hvert tilfælde spare borgerne for meget, meget besvær.

Selve kompetencen er jeg slet ikke sikker på man skal røre ved. Jeg ønsker ikke, at det er amtsrådet som sådant, der skal kunne sidde og skalte og valte med fredningsplanudvalgets arbejdsområde. Jeg ønsker dem egentlig bibeholdt, som de er, men vil gerne have skabt et nærmere samarbejde med amtsrådene; det ville være til fordel for borgerne.

Når man taler fra så mange sider om meget restriktive fortolkninger af by- og landzoneloven, så vil jeg nu sige, at jeg tror, det er postuleret. Man mangler i allerhøjeste grad dokumentation for, at der virkelig er en restriktiv sagsbehandling på disse områder.

Bestemmelserne i § 9 om, at hovedstadsrådet kan bemyndige amtsrådene inden for hovedstadsområdet til at give tilladelse, må

vi nærmere drøfte under udvalgsarbejdet, for det er egentlig spørgsmålet, om det ikke for borgerne er mest hensigtsmæssigt kun at have ét sted, hvor ansvar og administration ligger. Jeg går ud fra, at vi kan drøfte dette nærmere under udvalgsarbejdet.

Hans Toft (KF):

Blot få bemærkninger om den restriktive praksis og ændringer af by- og landzoneloven, så landsbysamfundene får større muligheder for at blive udbygget. Jeg mener på baggrund af de henvendelser, jeg har fået — det kan vi diskutere i udvalget om fysisk planlægning — for det første at der ikke er en ensartet praksis i de forskellige amter, og for det andet at man også kan nævne visse eksempler på, at der har været for restriktiv en praksis. Jeg har nogle eksempler, som jeg har fået ind, og jeg vil gerne tage dem med i udvalget, så kan også hr. Ejler Koch blive overbevist — måske.

Med hensyn til fredningsplanudvalgene: jeg nærede skam et — måske ikke begrundet — håb om, at socialdemokratiet nu igen ville skifte stilling. Det kan jeg forstå man altså ikke vil gøre, ligesom jeg kan forstå, at heller ikke andre partier vil gøre det. Jeg erindrer bare om, hvad der står i udvalgets betænkning vedrørende regionplanloven. Der står bl. a. at der skal

„frem sættes lovforslag i folketingsåret 1973-74 med henblik på en forenkling af administrationen, herunder at fredningsplanudvalgenes beføjelser i henhold til naturfredningsloven overføres til amtsrådene.“ (Folketingstidende 1972-73, tillæg B. sp. 2357).

Det er en ganske entydig formulering, så vidt jeg kan se. Jeg skal ikke gå ind i en lang diskussion, men jeg synes bare, det er interessant at se, at det var der 5 partier der besluttede for blot 1 eller 1½ år siden. Nu står vi i en situation, hvor de samme partier, bortset fra det konservative folkeparti, ikke vil vedkende sig det, som står i betænkningen. Man kunne godt stille sig spørgsmålet, når borgerne en gang imellem bliver forvirrede, om en af årsagerne til, at borgerne bliver forvirrede, ikke er, at de det ene øjeblik får den ene besked og det næste øjeblik får en anden besked. Jeg tror, det hænger sammen med bl. a. sådanne forhold. Derfor tror jeg også, vi skulle se, om vi

[Hans Toft.]

ikke kunne få gennemført en forenkling, også med socialdemokratiets medvirken, på dette felt

Miljøministeren (Holger Hansen):

Nu kan jeg ikke nære mig for at komme med en bemærkning til dette med fredningsplanudvalgene og den berømte betænkning, som hr. Hans Toft citerede for et øjeblik siden, og som vi jo begge har været med til at koncipere. Vi har jo haft en debat om fredningsplanudvalgenes fremtid her i maj måned, og af den debat fremgik det, at der i folketinget var en overvældende stemning for at bevare fredningsplanudvalgene. Det må vi nok tage til efterretning uanset betænkningen. Men jeg tolkede folketingets forhandling omkring disse sager i maj måned således, at den stillingtagen, man tog, var for indeværende, og der lå ikke — ej heller i den socialdemokratiske ordførers tale i maj måned omkring fredningsplanlægningen — bastante ønsker om, at sådan skulle det være i al fremtid. Så vidt jeg husker, lød det fra socialdemokratiet dengang, at så længe der ikke var nogen regionplan til stede, så måtte man fastholde dette synspunkt.

Det er klart, at det forslag, som vi nu kommer med fra miljøministeriet i dette efterår, vil være lagt op på en sådan måde, at vi prøver at luge den dobbeltadministration væk, det er muligt at luge væk.

Vi har også overvejet spørgsmålet om udvalgets sammensætning, men jeg er ikke rede til i dag at give folketinget nogen besked om, hvad vores overvejelser er endt i. Vi er ganske enkelt ikke så langt, men jeg håber at kunne fremlægge forslaget i løbet af nogle få uger, og da vil man så se, hvilket resultat vi er kommet til, og hvad vi ønsker folketingets stillingtagen til.

Hr. Hans Toft var inde på spørgsmålet om den restriktive praksis igen ligesom hr. Ejler Koch — sådan set ud fra hver sit hjørne af spektret. Jeg tror, lovens formulering er rigtig. Her er der tale om at prøve at anlægge en praksis, som svarer til det sted, man er. Hvis der i hr. Hans Tofts bemærkning lå en kritik af, at der ikke var nogen ensartet praksis, så deler jeg ikke denne kritik, for der skal nemlig ikke være nogen

ensartet praksis. I det område, vi befinder os i, det nordsjællandske område, er det min opfattelse, at praksis må være strammere, end den er i tyndere befolkede dele af landet. Land- og byzonenloven er jo en decentral lov i denne forstand, og det vil sige, at man lokalt har en stor indflydelse på, hvordan linjen skal lægges, og sådan bør det også være. Jeg har måske forsøgt at korrigere kursen en lille smule dér, hvor jeg har haft en mulighed derfor, og jeg tror, det er det, vi skal samle os om, og ikke prøve på at tilrettelægge en ensartet praksis i nogle amter, som er meget uensartede med hensyn til geografi, udstrækning og befolknings-tæthed.

Må jeg sige til slut om dette punkt, at jeg har jo i sommer i en cirkulæreskrivelse til de kommunale myndigheder fraveget den stramme praksis generelt på ét område, nemlig over for de små øer, idet jeg fandt, at her gjorde sig hensyn gældende, som betingede, at man generelt så lempeligere på land- og byzonenlovens bestemmelser end i den øvrige del af landet. Her har jeg altså ment det forsvarligt at anbefale generelt en lempeligere behandling, men jeg gør udtrykkelig opmærksom på, at det drejer sig om begrænsede områder, altså om det, vi kalder de små øer.

Til slut spurgte hr. Ejler Koch: hvad skyldes det, at tidspunktet nu er inde? Det skyldes alene det synspunkt, at regeringen efter et skøn mener, at nu er tiden inde til, at dette skal ske. Jeg har en fornemmelse af, at ordførerne her i tinget deler regeringens skøn, og så kan vi i øvrigt lade det problem ligge. Jeg synes, det er temmelig uinteressant. Lad os få den lovgivning gennemført.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

[Formanden.]

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Tilskud til mejeriprodukter m. v.),

forslag til lov om fornyelse af et statspræmieobligationslån og

forslag til lov om ændring af lov om Danmarks forvaltningshøjskole.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det udenrigspolitiske nævn (11/10 74):

Udtræder: Nyborg

Nyt medl.: Erlendsson

Markedsudvalget (11/10 74):

Udtræder: Nyborg

Nyt medl.: Ipsen

Forsvarsudvalget (14/10 74):

Udtræder: Poul Westergaard

Nyt medl.: Lis Starcke

Markedsudvalget (15/10 74):

Udtræder: Bracher

Ny stedf.: Kaare Frederiksen

Arbejdsmarkedsudvalget (15/10 74):

Udtræder: Bracher

Nyt medl.: Kaare Frederiksen

Erhvervsudvalget 15/10 74):

Udtræder: Bracher

Nyt medl.: Kaare Frederiksen

Retsudvalget (15/10 74):

Udtræder: Bracher

Nyt medl.: Kaare Frederiksen

Kulturudvalget (15/10 74):

Udtræder: Bracher

Ny stedf.: Kaare Frederiksen

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Anders Andersen):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Tilskud til mejeriprodukter m.v.).

Lovforslaget er et led i den aftale om gennemførelse af besparelser m.v., som i sidste måned blev truffet af en række partier.

Lovforslaget er en ændring til merværdiafgiftsloven og vedrører tilskuddene til mejeriprodukter. Efter de gældende regler udbetales tilskud til mælk, fløde, smør og ost. Det er nu tanken at afskaffe tilskuddet til smør, ost og piskefløde, således at der fremtidig kun ydes tilskud til mælk og anden fløde end piskefløde. Besparelsen for statskassen ved indskrænkningen vil blive ca. 220 mill. kr. årlig.

Lovforslaget indeholder endvidere nogle ændringer af merværdiafgiftsloven, der bl.a. har karakter af en ajourføring under hensyn til den prisstigning, der er sket siden merværdiafgiftens gennemførelse for over 7 år siden. Herved vil herved 30.000 mindre virksomheder kunne blive fritaget for momsregistrering. Dette betyder ikke alene en lettelse for virksomhederne, men også for de administrative myndigheder. Om indholdet af disse ændringer i øvrigt skal jeg nøjes med at henvise til lovforslagets bemærkninger.

Jeg skal anbefale lovforslaget til tingets velvillige behandling.

Jeg skal endvidere fremsætte forslag til lov om fornyelse af et præmieobligationslån.

Den 22. september 1975 udløber det præmieobligationslån på 100 mill. kr., som blev optaget i 1965. Det drejer sig om de grå obligationer, der lyder på hver 100 kr. Lånet blev udsolgt i november 1968.

Da det må anses for ønskeligt at fastholde den opsparing, der er anbragt i dette lån, og da det samtidig er ønskeligt for finansministeriet at fortsætte lånet på 100 mill. kr. til 7 pct. i årlig renteudgift, foreslås det at forny lånet for en 20-årig periode.

I lighed med fornyelser af andre statspræmieobligationslån foreslås fornyelsen gennemført på den måde, at gyldigheden af de eksisterende obligationer forlænges, således at der i forlængelsesperioden udtrækkes præmier til samme beløb og af samme antal som hidtil.

Erfaringen fra tidligere forlængelser af præmieobligationslån viser, at man herved opnår, at langt den største del af obligations-ejerne fortsat deltager i lånet.

Som følge af lånets fornyelse foreslås som